

Inbreng verslag van een schriftelijk overleg

Binnen de vaste commissie voor Economische Zaken hebben enkele fracties de behoefte een aantal vragen en opmerkingen voor te leggen aan de Staatssecretaris van Economische Zaken over de Informele Landbouw- en Visserijraad op 8–10 september 2013 in Vilnius. De volledige agenda is opgenomen aan het einde van het verslag.

De voorzitter van de commissie,
Hamer

De adjunct-griffier van de commissie,
Van Bree

Inhoudsopgave

- I Vragen en opmerkingen vanuit de fracties
 - Vragen van de leden van de VVD-fractie
 - Vragen van de leden van de PvdA-fractie
 - Vragen van de leden van de CDA-fractie
 - Vragen van de leden van de SGP-fractie
 - Vragen van de leden van de Partij voor de Dieren-fractie
- II Antwoord / Reactie van de Staatssecretaris
- III Volledige agenda

I Vragen en opmerkingen vanuit de fracties

Vragen van de leden van de VVD-fractie

De leden van de VVD-fractie lezen dat de Informele Landbouwwraad als thema «de toekomst van het familiebedrijf in de landbouw in het kader van de globalisering» heeft. Het Litouwse voorzitterschap heeft een discussiedocument opgesteld met betrekking tot deze thematiek. De leden van de VVD-fractie vragen wat de aanleiding is geweest voor het voorzitterschap om dit thema te agenderen voor de Informele Landbouwwraad en hierover een discussiedocument op te stellen? De leden van de VVD-fractie lezen dat Nederland evenals het Litouwse voorzitterschap groot belang hecht aan het gezinsbedrijf in de landbouwsector. De leden van de VVD-fractie willen van de Staatssecretaris weten wat haar visie is op de toekomst van het gezinsbedrijf in Nederland in relatie tot het discussiedocument dat het voorzitterschap heeft opgesteld? De leden van de VVD-fractie lezen verder dat de Staatssecretaris aangeeft welke mogelijkheden het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) biedt voor het versterken van het gezinsbedrijf. De leden van de VVD-fractie willen in dit kader opmerken dat Nederlandse gezinsbedrijven steeds meer onder druk komen te staan vanwege de toenemende (nationale) regeldruk op het gebied van bijvoorbeeld dierenwelzijn, diergezondheid en milieu. Kan de Staatssecretaris toelichten op welke wijze Nederland gebruik gaat maken van de voorzieningen voor het GLB met betrekking tot het gezinsbedrijf en welke acties zij zelf gaat ondernemen op nationaal niveau, zodat gezinsbedrijven in Nederland weer de ruimte krijgen om te ondernemen?

EU-maatregelen ten aanzien van de Faeröer

De leden van de VVD-fractie lezen dat de Faeröer zich eenzijdig hebben teruggetrokken uit de afspraken over de verdeling van de totale toegestane vangst van het Atlantisch-Scandinavisch haringbestand. Kan de Staatssecretaris toelichten waarom de Faeröer zich eenzijdig uit de afspraken hebben teruggetrokken? De leden van de VVD-fractie zijn bezorgd dat het eenzijdig opzeggen door Faeröer leidt tot nadelige gevolgen voor de Europese vissers en in het bijzonder de Nederlandse vissers. Kan de Staatssecretaris aangeven wat de gevolgen zijn voor Europa en Nederland en is de Staatssecretaris van mening dat de genomen maatregelen tegen de Faeröer voldoende zijn om negatieve gevolgen tegen te gaan? Welke andere instrumenten heeft de Europese Commissie nog in handen om tegen de Faeröer op te treden? De leden van de VVD-fractie lezen dat zij de maatregelen direct in zal trekken, zodra de Faeröer zich weer gecommitteerd hebben aan de afspraken. De leden van de VVD-fractie vragen hoe hoog de Staatssecretaris de kans acht dat de Faeröer zich weer gaan committeren aan de afspraken en onder welke condities zij weer kunnen toetreden? Tot slot willen de leden van de

VVD-fractie weten op basis van welke gronden de Faeröer een arbitrage-procedure tegen de Europese Unie (EU) zijn gestart?

Vragen van de leden van de PvdA-fractie

De leden van de PvdA-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de stukken voor de Informele Landbouwrap van 8 tot 10 september aanstaande.

Europees Parlement

De leden van de PvdA-fractie lezen dat er onrust is ontstaan, nadat het Europees Parlement heeft aangekondigd mogelijk heronderhandeling te willen over het Meerjarig Financieel Kader. Kan de Staatssecretaris aangeven hoe het daarmee staat en wat haar inzet zal zijn?

Visserij

De leden van PvdA-fractie steunen Eurocommissaris Damanaki in haar strijd voor het verbeteren van de visstand. In dat licht hebben deze leden zorgen over de plannen van dezelfde Eurocommissaris om de quota voor de pelagische visserij te verhogen. De bijvangst voor de pelagische sector kan in theorie vrij laag zijn, aangezien ze op scholen vissen. Zolang er geen goede controle is op zaken zoals discarden en highgraden, vinden de leden van de PvdA-fractie het niet verstandig om de quota te verruimen. De Staatssecretaris geeft aan van de Eurocommissaris te willen weten welke richtsnoeren zij gebruikt bij het mogelijk verruimen van de quota. Naar de richtsnoeren zijn de leden van de PvdA-fractie ook erg benieuwd en zij zouden deze graag ontvangen en bespreken voordat hier in Brussel een besluit over wordt genomen. De Staatssecretaris heeft zich in een eerder stadium al een uitgelaten over een pilot met camera's aan boord. Vindt een dergelijk standpunt steun in Europa en zijn andere landen wellicht van zins hetzelfde te doen?

Voedselverspilling

De leden van de PvdA-fractie zijn blij met het Hongaarse voorstel om voedselverspilling hoger op de agenda te zetten. De Staatssecretaris gaf aan dat er in Nederland gestreefd wordt naar een vermindering van de verspilling van voedsel met 20%. Op zich is dat prima, maar omdat er nergens registratieplicht is van de hoeveelheid verspilling, is het lastig te bepalen wanneer de 20% bereikt is. Kan de Staatssecretaris aangeven hoe ze dit gaat aanpakken?

Etikettering

De leden van de PvdA-fractie kijken uit naar de resultaten van het onderzoek naar herkomstetikettering, zoals door Eurocommissaris Borg aangekondigd. Wat is het standpunt van de Staatssecretaris in dezen?

Gabon

De leden van de PvdA-fractie hebben zorgen over het recent afgesloten visserijakkoord met Gabon. Begrijpen deze leden het nu goed dat er momenteel gevist wordt zonder dat het protocol officieel in werking is getreden? Als deze leden dat juist hebben begrepen uit de stukken van de Staatssecretaris, hechten zij eraan te melden dat het bijzonder spijtig is dat besluitvorming op een dergelijk ondemocratische wijze tot stand is gekomen. De leden van de PvdA-fractie lezen over de bezwaren die de Staatssecretaris in de Raad heeft geuit ten aanzien van dit protocol en

horen graag meer over de uitkomsten van het debat. Deze leden hebben begrepen dat het vooral om tonijn gaat en maken zich zorgen over het toezicht op de vangst, en over bijvangst van onder andere schildpadden. Over de bestanden van de Skipjack is weinig bekend. Hoe wordt overbevissing voorkomen voor de wateren van Gabon, vragen deze leden de Staatssecretaris. De leden van de PvdA-fractie zouden ook graag antwoord willen op de vraag, wie toezicht houdt op de visserij in de wateren van Gabon en graag een appreciatie van het niveau van toezicht ontvangen. Ook willen de leden van de PvdA-fractie graag weten op welke wijze er gevestigd wordt, met welke vangstmethode. Daarnaast willen de leden van de PvdA-fractie graag dat de Staatssecretaris aangeeft welk effect het protocol heeft op de lokale vissersgemeenschappen.

Vragen van de leden van de CDA-fractie

Familiebedrijven

Het Litouws voorzitterschap heeft de rol van familiebedrijven in de landbouwsector en de ondersteuning aan familiebedrijven geagendeerd op de komende Informele Landbouw- en Visserijraad. De leden van de CDA-fractie zijn verheugd dat het Litouws voorzitterschap aandacht vraagt voor familiebedrijven.

De leden van de CDA-fractie zijn van mening dat er een goed inkomen verdiend moet kunnen worden uit een familiebedrijf. Daarnaast verdienen jonge boeren, tuinders en vissersmannen een eerlijke kans om een bedrijf te starten of het ouderlijke bedrijf voort te zetten. Voor de leden van de CDA-fractie staat een eerlijke economie, waarin de land- en tuinbouw en visserij een eerlijke prijs kunnen verdienen voor een eerlijk product, centraal. Vanuit de Europese en Nederlandse overheid worden de land- en tuinbouw en visserij geconfronteerd met hogere eisen vanuit dierenwelzijn en milieu en voor deze inspanning moeten de sectoren beloond worden.

Deelt de Staatssecretaris bovenstaande mening van de leden van de CDA-fractie? Zo nee, waarom niet? En wordt dit ook de inzet van haar inbreng? Zo nee, waarom niet?

In de brief van de Staatssecretaris van 29 augustus 2013 brengt de Staatssecretaris naar voren dat zij in de Informele Raad gaat voorstellen om de Europese Commissie te vragen om een langetermijnvisie te ontwikkelen over de continuïteit van het gezinsbedrijf in de landbouw. De leden van de CDA-fractie kunnen zich hierin vinden, maar vragen waarom de Nederlandse regering zelf geen langetermijnvisie ontwikkelt ten behoeve van gezinsbedrijven?

Verdienmodellen

De leden van de CDA-fractie hebben uit de media vernomen dat de Staatssecretaris in een toespraak bij het seminar «Proef de toekomst! De Nederlandse akkerbouw in 2030» heeft uitgesproken dat zij in overleg wil met de supermarktbranche om nieuwe verdienmodellen te ontwikkelen. De leden van de CDA-fractie staan positief tegenover het enthousiasme dat de Staatssecretaris toont.

De leden van de CDA-fractie zouden graag zien dat de Staatssecretaris minimaal onderstaande punten als inzet kiest voor haar gesprek met de supermarkten.

- 1) sluitende afspraken binnen de keten over duurzaamheid, dierenwelzijn en de prijs die daar tegenover staat;
- 2) inzetten op een gedragscode voor supermarkten en deze onafhankelijk laten toetsen;
- 3) dat primaire producten niet onder de kostprijs worden verkocht;

Is de Staatssecretaris bereid om bovenstaande drie punten als inzet mee te nemen?

Wanneer gaat de Staatssecretaris de Kamer inlichten over welke inzet ze verder kiest en de uitkomsten van de gesprekken?

De structuur van de landbouwsector kan in het kader van de Gemeenschappelijke Marktordening worden versterkt door het bevorderen van samenwerking tussen boeren middels coöperaties en producentenorganisaties. Hoe kijkt de Staatssecretaris naar deze mogelijkheid? Uit de antwoorden op de schriftelijke vragen voor de Landbouw- en Visserijraad van 15 juli blijkt dat de Staatssecretaris voornemens is om interbrancheorganisaties te ondersteunen met Plattelandsontwikkelingsgelden, echter worden in het antwoord producentenorganisaties niet genoemd. Met POP3-middelen kan de oprichting en de samenwerking tussen landbouwers in producentenorganisaties worden ondersteund. Is de Staatssecretaris voornemens deze samenwerkingsvorm met POP3-middelen te ondersteunen? Indien de Staatssecretaris hiervoor geen middelen beschikbaar stelt, verzoeken de leden van de CDA-fractie om dit nader te verklaren want juist producentenorganisaties in de Gemeenschappelijke Marktordening hebben tot doel om in de verschillende landbouwsectoren betere verdienmodellen te realiseren.

In eerdere overleggen betreffende het nieuwe GLB heeft de Staatssecretaris altijd kenbaar gemaakt dat de implementatiekeuzes aan de Kamer worden voorgelegd in november 2013. Via de media hebben wij vernomen dat de peildatum voor de toeslagen wordt bepaald op basis van de gecombineerde opgave in 2014 of de totale waarde van de toeslagrechten die een ondernemer heeft op 15 mei 2014. De leden van de CDA-fractie vragen waarom deze informatie op dit moment naar buiten wordt gebracht, terwijl het nog niet 100% zeker is. En indien dit zeker is, vragen deze leden waarom dit niet officieel naar buiten wordt gebracht.

Daarnaast willen de leden van de CDA-fractie de Staatssecretaris feliciteren met het behaalde resultaat inzake de onderhandelingen over het Europees Fonds voor Maritieme Zaken en Visserij (EFMZV) in juli 2013, aangezien het voor Nederland beschikbare geldbedrag voor de komende periode behouden blijft. Met deze financiële middelen kan de innovatieve richting, die de Nederlandse visserijsector ingezet heeft, verder worden ondersteund.

In haar brief van 29 augustus 2013 stelt de Staatssecretaris de Europese Commissie te ondersteunen in het nemen van sancties tegen de Faeröer eilanden. Met betrekking tot deze problematiek zouden de leden van de CDA-fractie de Staatssecretaris willen vragen om duidelijker te maken wat hier gebeurt. IJsland en de Faeröer eilanden brengen namelijk de visserijrechten van Nederland en het welvaren van de Nederlandse visserijsector in gevaar door het unilateraal vaststellen van vangstquota voor haring en makreel. Deze leden vragen hoe het huidige pakket sancties er precies uit ziet en wat het palet aan mogelijke sancties is waarmee de EU kan trachten de Faeröerse en IJslandse visserijsector in het gareel te krijgen? Daarnaast vragen de leden van de CDA-fractie wat de hogere vangsten buiten de oude beheerafspraken voor gevolgen hebben op de makreel- en haringbestanden in de Noord-Atlantische Oceaan?

In verband met de huidige sancties zijn er onduidelijkheden voor de koopvaardijvloot. Dienaangaande vragen de leden van de CDA-fractie de Staatssecretaris om de Europese Commissie hierover om opheldering te vragen. De leden van de CDA-fractie vragen de Staatssecretaris om de Europese Commissie te vragen of zij kan bevestigen dat artikel 5, lid 2 van Uitvoeringsverordening 793/2013 slechts van toepassing is op schepen

die «op dat moment de vis of visserijproducten vervoeren» en dus niet op schepen die die producten «hebben vervoerd»? Deze leden vragen de Staatssecretaris om hierover aanvullende informatie te verzoeken bij de Europese Commissie. Indien deze regeling geldt voor schepen die deze producten hebben vervoerd, verzoeken deze leden de Staatssecretaris om bij de Europese Commissie aan te dringen op aanvullende regelgeving met betrekking tot de duur van de sanctie en hoe moet worden omgegaan met de uitvoering van overeenkomsten die zijn gesloten voor 28 augustus 2013.

Betreffende het door de Russische federatie ingestelde importverbod op plantmaterialen uit de Europese Unie, vragen de leden van de CDA-fractie de Staatssecretaris om inzicht te geven in de huidige stand van zaken? Is er contact geweest met de Russische autoriteiten over dit probleem? Heeft u hierover gesproken met de Nederlandse betrokken sectoren, in het bijzonder de pootgoedsector? Zijn er vorderingen in de gesprekken tussen de Europese Commissie en de Russische autoriteiten?

De leden van de CDA-fractie vragen de Staatssecretaris aandacht te hebben voor de bestrijding van stuifschade in Texel bij de onderhandelingen over het 5de actieprogramma Nitraatrichtlijn. Draagt de Nederlandse delegatie bij de onderhandelingen uit dat er in Nederland behoefte bestaat voor een ontheffing voor bovengronds uitrijden in de Veenkoloniën en Texel ten behoeve van de bestrijding van stuifschade? De leden van de CDA-fractie verzoeken de Staatssecretaris om dit uit te dragen in de onderhandelingen over het 5de actieprogramma Nitraatrichtlijn.

Vragen van de leden van de SGP-fractie

De Staatssecretaris heeft tijdens het plenaire Kamerdebat over het landbouwonderdeel van de EZ-begroting aangegeven dat de Europese Commissie voor de zomer van 2013 met een rapport zou komen over mededinging in relatie tot het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid. De leden van de SGP-fractie vragen of dit rapport al afgerond en openbaar gemaakt is.

Deze leden willen het belang van samenwerking tussen landbouwbedrijven en met ketenpartijen onderstrepen. Nu bedrijfstoelagen verminderd worden, maar milieu en dierenwelzijns-eisen aangescherpt worden, is het van groot belang dat familiebedrijven in staat gesteld worden hun verdienmodel aan te passen. Een betere machtspositie in de keten door meer samenwerking kan daar een bijdrage aan leveren. Is de Staatssecretaris bereid erop aan te dringen dat na het GLB-akkoord over onder meer ruimere mogelijkheden voor producentenorganisaties niet stilgezeten wordt, maar dat verder gezocht wordt naar mogelijkheden voor meer samenwerking tussen primaire producenten, bijvoorbeeld als het gaat over mogelijk mededinging beperkende afspraken op het gebied van dierenwelzijn en milieu?

Agrarische familiebedrijven hebben te maken met een mondiale markt. Zij hebben te maken met concurrentie vanuit landen zoals Brazilië. Een relevante factor hierbij is de wijze waarop in handelsakkoorden omgesprongen wordt met onderwerpen zoals dierenwelzijn en milieu. Als via dergelijke handelsakkoorden een ongelijk speelveld gecreëerd wordt, wordt het voor agrarische familiebedrijven lastiger om te investeren in dierenwelzijn en milieu. Is de Staatssecretaris bereid dit aandachtspunt tijdens de Informele Landbouwrapport in te brengen?

Vragen van de leden van de Partij voor de Dieren-fractie

De leden van de fractie van de Partij voor de Dieren hebben de geannoteerde agenda voor de Informele Landbouw & Visserijraad gelezen. Zij willen graag nog enkele vragen stellen.

Informele Landbouwraad 9–10 september

De leden van de Partij voor de Dieren-fractie hebben er met veel belangstelling kennis van genomen dat de Informele Raad als thema heeft «de toekomst van het familiebedrijf in de landbouw in het kader van globalisering». Deze leden zijn het met het Litouwse voorzitterschap eens dat familiebedrijven bijdragen aan de sociale cohesie van het platteland, het landschap onderhouden en deel uitmaken van de culturele identiteit. Bovendien zien de leden van de Partij voor de Dieren-fractie dat gezinsbedrijven een belangrijke rol hebben in het creëren van korte voedselketens en lokale voedselsystemen. De Staatssecretaris gaat op dit laatste aspect echter niet in, zo valt de leden van de Partij voor de Dieren-fractie op. Waarom niet? Kan de Staatssecretaris duidelijk maken welke rol zij precies toeschrijft aan gezinsbedrijven? Onderschrijft zij dat deze bedrijven een onmisbare schakel zijn in een duurzame landbouw, die regionaal georganiseerd is en korte ketens kent, waardoor de boer goed kan verdienen aan zijn producten en de consumenten vertrouwen kunnen hebben in de herkomst en de veiligheid van hun voedsel? Zo ja, op welke wijze wil de Staatssecretaris ervoor zorgen dat gezinsbedrijven in Nederland en in Europa de ruimte krijgen om zich te handhaven en verder te ontwikkelen? Onderschrijft de Staatssecretaris de analyse dat de duidelijk waarneembare trend van schaalvergroting in de landbouw een grote bedreiging is voor veel gezinsbedrijven, waardoor er steeds meer bedrijven failliet gaan of geen opvolging krijgen? Zo ja, deelt de Staatssecretaris dan ook de mening dat een rem op de schaalvergroting in de landbouw noodzakelijk is om de gezinsbedrijven, aan wie zij veel waarde zegt te hechten, te behouden in ons land en in de rest van de Europese Unie? Zal haar inzet voor de lange termijn visie op het gezinsbedrijf in Europa er dan ook op gericht zijn om ook de schaalvergroting in de landbouw tegen te gaan, bijvoorbeeld door zich hard te maken voor een Europees verbod op megastallen? Zo nee, waarom niet, en waar zal haar inzet dan wel op gericht zijn?

EU-maatregelen ten aanzien van de Faeröer

De leden van de Partij voor de Dieren-fractie lezen dat de EU optreedt tegen de aanhoudende verwoestende haring- en makreelvisserij van de Faeröer. De voorgestelde sancties zouden de Faeröer beletten om op EU-grondgebied de genoemde vissen binnen te brengen en zou hen verbieden voor deze visserij EU-havens te gebruiken. In dit kader benadrukt de Staatssecretaris dat de EU vastberadenheid moet tonen om duurzaamheid van afspraken te garanderen. Het lijkt de leden van de Partij voor de Dieren-fractie echter minstens zo belangrijk dat diezelfde afspraken ook van kracht zijn in de andere kuststaten. De leden van de Partij voor de Dieren-fractie willen de Staatssecretaris vragen of ook IJsland, Noorwegen en de Russische Federatie maatregelen hebben genomen ten aanzien van de visserij van de Faeröer. Zo ja, zijn deze maatregelen voldoende om tezamen met de EU het gevaar van de visserij van de Faeröer tegen te gaan? Zo nee, wordt er vanuit de EU druk uitgeoefend op deze andere kuststaten? Wat kan de Staatssecretaris zeggen over het verloop van dat proces? Hoewel de leden van de Partij voor de Dieren-fractie de sancties tegen de Faeröer betreffende de overbevissing van haring en makreel steunen, vinden deze leden het bijzonder wrang om te moeten constateren dat er

op andere onacceptabele gedragingen van de Faeröer kennelijk nog steeds geen sancties staan. Het is de Staatssecretaris welbekend dat er op de Faeröereilanden onder het mom van volksvermaak jaarlijks massale dolfijnenslachten plaatsvinden. De leden van de Partij voor de Dieren-fractie vinden het onbegrijpelijk dat deze gruwelijke slachtingen nog altijd bestaan onder het oog van een Europese lidstaat. Waarom treedt de EU wel op tegen de Faeröer als het gaat om haring en makreel, en niet als het gaat om dolfijnen? Het kan toch niet zo zijn dat alleen de beschadiging van de eigen commerciële belangen een reden is om op te treden tegen een land als de Faeröer, en dat barbaars volksvermaak, waarvan weerloze zeezoogdieren het slachtoffer worden, onbesproken blijft? Is de Staatssecretaris het met de leden van de Partij voor de Dieren-fractie eens dat de EU zich maximaal zou moeten inspannen om de dolfijnenslachten te stoppen? Zo ja, kan de Staatssecretaris uiteenzetten wat tot nu toe de stappen hiertoe zijn geweest en wat het resultaat daarvan was? Zo nee, waarom niet? Is de Staatssecretaris bereid om zich in te zetten voor maximale druk op Denemarken, zowel vanuit Nederland als vanuit de EU, om de slachtingen op de Faeröer eilanden te stoppen? Welke stappen wil zij hiertoe ondernemen? De leden van de Partij voor de Dieren-fractie willen bovendien van de Staatssecretaris weten of zij, zoals de Kamer al eerder aan de Nederlandse regering heeft gevraagd, bereid is om zich ervoor in te zetten om de beschermingsafspraken van de Internationale Walvisvaart Commissie uit te breiden naar de kleine walvisachtigen, zodat ook de dolfijnen die nu nog jaarlijks op de Faeröer en in Japan worden geslacht voortaan in internationaal verband beschermd kunnen worden. Kan de Staatssecretaris uiteenzetten wat de voortgang is op dit punt?

II Antwoord van de Staatssecretaris

III Volledige agenda

Brief regering – Staatssecretaris van Economische Zaken, S.A.M. Dijkma – 29 augustus 2013 – Geannoteerde agenda Informele Landbouwrapad 9–10 september 2013 (Zaaknummer 2013Z16225)

Brief regering – Staatssecretaris van Economische Zaken, S.A.M. Dijkma – 16 juli 2013 – Verslag van de Landbouw- en Visserijraad op 15 juli 2013 (Kamerstuk 21501-32, nr. 725)

Brief regering – Staatssecretaris van Economische Zaken, S.A.M. Dijkma – 11 juli 2013 – Beantwoording vragen commissie over de Landbouw- en Visserijraad van 15 juli 2013 – (Kamerstuk 21501-32, nr. 726)

Brief regering – Staatssecretaris van Economische Zaken, S.A.M. Dijkma – 11 juli 2013 – Russisch invoerverbod ingesteld op aardappelen en plantmateriaal uit de EU (Kamerstuk 21501-32, nr. 724)